

Programma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak (KEI)

De rechtspraak in Nederland moet aansluiten bij de digitalisering van de samenleving en procedures moeten sneller en eenvoudiger. Dat is het doel van het programma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak (KEI). Het programma richt zich op het burgerlijk procesrecht (dit heet ook wel civiel recht) en het bestuursprocesrecht.

De minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) en de Raad voor de rechtspraak willen samen binnen het programma KEI de rechtspraak moderniseren. De minister stelt hiervoor de benodigde wetsvoorstellen op. De Rechtspraak (Raad voor de rechtspraak en de gerechten) bouwt het nieuwe digitale systeem van de gerechten. De gerechten zijn de rechtbanken, gerechtshoven, het College van Beroep voor het Bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep.

Procedures digitaal starten

Het programma KEI moet de rechtspraak toegankelijker maken. Bijvoorbeeld door een burger of bedrijf op ieder moment en vanaf iedere plek digitaal toegang te geven tot de rechtspraak. Via een digitaal portaal Mijn Zaak kan iedere rechtzoekende en diens procesvertegenwoordiger daarom in de toekomst:

- een civielrechterlijke of bestuursrechtelijke procedure starten;
- verweer voeren;
- stukken indienen en inzien;
- de voortgang van de procedure volgen;
- de uitspraak van de rechter ontvangen.

Om toegang te krijgen tot het digitale dossier logt een partij straks beveiligd in via Mijn Zaak. Burgers doen dit met [DigiD](#), met sms-verificatie. Bedrijven en bestuursorganen loggen in met [eHerkenning](#). En advocaten met de Advocatenpas. Voor professionele partijen (zoals bedrijven, advocaten en deurwaarders en bestuursorganen) wordt digitaal procederen verplicht. Burgers zonder een professioneel gemachtigde (zoals een advocaat) mogen kiezen of ze digitaal willen procederen of liever (net als nu) op papier.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en de Hoge Raad richten een eigen digitaal systeem in. Hun portalen zullen lijken op het portaal Mijn Zaak van de gerechten. Voor grote partijen die veel procederen (bijvoorbeeld deurwaarders, de IND en het UWV) ontwikkelen zij een automatische systeemkoppeling. Hiermee kunnen deze grote partijen via een beveiligde koppeling elektronisch berichten uitwisselen met de rechter.

Nieuwe basisprocedure burgerlijk recht

De procedure in het civiele proces wordt eenvoudiger door de nieuwe KEI-wetgeving. Er komen minder verschillen tussen vorderings- en verzoekschriftprocedures. De nieuwe basisprocedure begint voortaan door het indienen van een digitale procesinleiding. Deze procesinleiding is de opvolger van de huidige dagvaarding.

De basisprocedure heeft vaste termijnen en bestaat uit 1 schriftelijke ronde, een mondelinge behandeling bij de rechter en daarna een uitspraak. Tijdens de mondelinge behandeling kunnen partijen onder andere:

- hun standpunten toelichten;
- getuigen en deskundigen laten horen door de rechter;
- proberen tot een schikking te komen.

Is de zaak ingewikkeld? Dan kan de rechter besluiten tot een uitgebreidere behandeling. Zo kan hij bijvoorbeeld een langere termijn geven om een verweerschrift in te dienen of een aparte zitting bevelen om getuigen te horen.

Vorderingen en verzoeken tegelijk indienen door 1 procesinleiding

Door de nieuwe procesinleiding is het in de toekomst mogelijk om vorderingen en verzoeken tegelijkertijd in te dienen. Nu moet een werknemer die ontslagen wordt bijvoorbeeld 2 procedures starten: een verzoek om de ontbinding van de arbeidsovereenkomst ongedaan te maken en om een loonvordering in te stellen. De rechter beoordeelt hierna of er voldoende samenhang bestaat en de vordering en het verzoek inderdaad in 1 procedure behandeld kunnen worden.

Deurwaarder niet altijd meer nodig

In de huidige situatie moet een eiser die een vordering heeft de dagvaarding altijd door een deurwaarder laten betekenen. In sommige gevallen zijn de eiser en de verweerder (schuldenaar) het erover eens dat ze naar de rechter moeten om hun geschil te laten beslechten. Tussenkomsst van een deurwaarder is dan niet nodig.

eKantonrechter: online een rechtszaak voeren

Het is nu al mogelijk om eenvoudige kwesties online aan de [eKantonrechter](#) voor te leggen. Denk aan huurgeschillen, burenruzies, arbeidsconflicten of klachten over geleverde producten of diensten. De eKantonrechter behandelt zaken tussen burgers, tussen bedrijven en tussen burgers én bedrijven. Deze procedure wordt gevoerd op grond van artikel 96 Wetboek van Burgerlijk Rechtsvordering.

Partijen doen gezamenlijk een verzoek aan de rechter om een eKantonprocedure te volgen. De rechter beoordeelt het verzoek en beslist of de zaak geschikt is voor deze procedure. Zo kunnen er geen ingewikkelde bewijskwesties spelen, die moeten in een reguliere procedure worden behandeld.

De procedure via de eKantonrechter verloopt volledig digitaal. Met uitzondering van de mondelinge behandeling. Deze vindt plaats in de rechtszaal. Vanuit heel Nederland kan iemand een zaak indienen. De rechtbanken Rotterdam en Oost-Brabant behandelen al deze zaken. De uitspraak volgt binnen 8 weken en er is geen hoger beroep mogelijk.

Burgers digitaal oproepen

Het is per 1 juli 2015 mogelijk om burgers zonder bekende woon- of verblijfplaats digitaal op te roepen. Bekendmakingen aan deze groep verdwijnen uit de dagbladen en verschijnen voortaan alleen in de online Staatscourant.

Uitwerking plannen programma KEI

De plannen in het programma KEI worden uitgewerkt in wet- en regelgeving. Op 28 mei 2015 is de Invoeringswet voor het programma KEI bij de Tweede Kamer ingediend. Uiteindelijk moeten de Tweede en Eerste Kamer alle plannen goedkeuren. De nieuwe wetgeving treedt vervolgens gefaseerd in werking. Zo hebben de rechtspraak en partijen de tijd om rustig te wennen aan de nieuwe manier van procederen.

